

Unikatowa kolekcja w Muzeum Lotnictwa Polskiego

#Historia #Imprezy branżowe #Lotnictwo wojskowe 14 września 2018

Od 20 września do 20 listopada br. w Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie będzie można oglądać kolekcję unikatowych pamiątek po bohaterze walk o niepodległość w czasie I wojny światowej i późniejszym dowódcy dywizjonu szkoły podchorążych lotnictwa, odznaczonym srebrnym krzyżem zastugi, kpt. pil. obs. Stanisławie Pawłowskim.

Zdjęcie por. pil Stanisława Pawłowskiego z okresu jego służby jako instruktora w Szkole Pilotów w Bydgoszczy w 1920

Zakupiona przez muzeum kolekcja składa się ze 113 elementów, w tym odznak, medali, fotografii, dokumentów, legitymacji, licencji, dyplomów i książek lotów z okresu kariery wojskowej kpt. Stanisława Pawłowskiego w l. 1919 - 1929. Zbiór ten jest szczególnie cenny jako całość, tym bardziej, że do dziś ocalało niewiele tego typu memorabiliów z okresu międzywojennego.

Stanisław Pawłowski urodził się w małżeństwie Wojciecha Pawłowskiego i Anny z Brożków 26 lutego 1897 w Brodach w powiecie wadowickim. Gdy wybuchła I wojna światowa był uczniem gimnazjum w Krakowie. 4 sierpnia 1914 wstąpił do Legionów i w szeregach 5. Pułku Piechoty walczył na froncie do lipca 1916, kiedy to został ranny i dostał się do rosyjskiej niewoli w bitwie pod Kostiuchnowką. W starciu tym najcięższe walki toczyła I Brygada Legionów Polskich pod dowództwem Józefa Piłsudskiego, a zwłaszcza jej 5. Pułk Piechoty, którego straty bojowe przekroczyły 50%.

Legitymacja służbowa kpt. pil
Stanisława Pawłowskiego z okresu
służby w 2. Pułku Lotniczym

Po zwolnieniu z niewoli w grudniu 1917 powrócił do Polski i kilka miesięcy spędził w batalionie zapasowym Polskiego Korpusu Posiłkowego, a następnie dzielił losy innych legionistów. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę zgłosił się do lotnictwa. Od 10 listopada 1918 do 15 lipca 1919 w szeregach 5. Eskadry Lotniczej uczestniczył w obronie Lwowa.

W 1920 ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty i uzyskał dyplom pilota po odbyciu Niższego i Wyższego Kursu Pilotażu w Krakowie i Poznaniu. W czasie pobytu w Szkołach Pilotów awansował na stopień podporucznika.

Jako doskonały pilot pełnił kolejno funkcję pilota-instruktora w dowodzonej przez mjr. pil. Romana Florera (wyzwoliciela i pierwszego dowódcę lotniska Rakowice-Czyżyny) Szkole Pilotów w Bydgoszczy, pilota 6. Eskadry Liniowej (2. Pułku Lotniczego) i adiutanta 2. dywizjonu wywiadowczego 2. Pułku Lotniczego, który stacjonował na krakowskim lotnisku Rakowice-Czyżyny. Następnie został oddelegowany do Oficerskiej Szkoły Obserwatorów Lotniczych w Toruniu, którą ukończył z bardzo dobrymi wynikami. 4 kwietnia 1924 został mianowany kapitanem.

Wśród prezentowanych na wystawie pamiątek znalazła się też odznaka krakowskiej Niższej Szkoły Lotniczej z 1919 / Zdjęcia: Muzeum Lotnictwa Polskiego

Od maja 1924 do grudnia 1925 pełnił obowiązki Komendanta Szkoły Obsługi Lotniczej i w tym czasie wziął udział w znanym locie grupowym z Francji do Polski. Następnie dowodził eskadrą treningową 2. Pułku Lotniczego, zaś później jako zdolny taktyk objął stanowisko oficera taktycznego pułku. W listopadzie 1927 został przeniesiony do Oficerskiej Szkoły Lotnictwa w Dęblinie, gdzie objął dowództwo Dywizjonu Szkolnego. W uznaniu zasług dla lotnictwa został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Kpt. Stanisław Pawłowski zginął 25 kwietnia 1929 w katastrofie lotniczej razem z mjr Jerzym Rychłowskim. Obaj lotnicy wystartowali z Dębłina do Torunia. W czasie lotu złapała ich burza śnieżna. Podczas lotu stracili orientację i byli zmuszeni lądować. W trakcie lądowania samolot skapotał i zsunął się z brzegu do Wisły. Według autorów *Ku Czcii Poległych Lotników. Księga Pamiątkowa* (Warszawa, 1933 r. str. 365) katastrofa miała miejsce w pobliżu miejscowości Miechowice, w ówczesnym powiecie gostyński. Kpt. Pawłowski został pochowany 1 maja 1929 na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Zakup kolekcji po kpt. Pawłowskim był możliwy dzięki dofinansowaniu ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W chwili obecnej Muzeum Lotnictwa Polskiego w swoim archiwum zgromadziło prawie 10 tys. pozycji książkowych (w tym najstarsze z lat 60. XIX wieku), ponad 20 tys. zdjęć i blisko 250 mb. archiwaliów. Kolekcje falerystyczne liczą zaś ponad 2 tys. eksponatów.

Na podstawie informacji Marcina Sigmunda